

<https://telegram.me/pajoohegroup>

بسمه تعالی

تفاوت مقاله علمی پژوهشی با ترویجی

مطالب موجود در کانال آموزشی پژوهه :

- ✓ آموزش پروپوزال و بخش های مختلف آن
- ✓ آموزش پایان نامه و بخش های مختلف آن
- ✓ آموزش مقاله نویسی و استانداردهای آن
- ✓ اصول چاپ مقاله در ژورنالهای معتبر
- ✓ انتخاب موضوع پژوهش و معیار های آن
- ✓ اولویت های پژوهشی سازمان ها و نهاد های حمایت کننده از پایان نامه
- ✓ روش های تحقیق گوناگون به ویژه روش های آماری
- ✓ برخی نرم افزارهای مورد استفاده در تحلیل پایان نامه همچون `spss` , `matlab`
- ✓ معرفی اهم پایگاه های اطلاعاتی لاتین و فارسی در رشته های مختلف
- ✓ آموزش ترفندهای برنامه `WORD` جهت تایپ پایان نامه و مقاله

...

❖ لینک کانال تلگرام پژوهه: <https://telegram.me/joinchat/CffiVTvls6nn8eg4Zot5RQ>

❖ سایت پژوهه: <http://pajooheh.ir/>

<https://telegram.me/pajoohegroup>

تفاوت مقاله علمی پژوهشی با ترویجی

یک مقاله علمی ترویجی یا مرور ادبیات، اطلاعات منتشر شده در حوزه یک موضوع بخصوص در یک محدوده زمانی را مورد بحث و بررسی قرار می دهد. مقاله علمی ترویجی (مرور ادبیات) می تواند خلاصه ای از مقالات و منابع موجود باشد اما معمولاً سازماندهی خاص خود را دارد و خلاصه و استنتاجها را ترکیب می کند و اطلاعات را در ساختاری نو ارائه می دهد. مقاله علمی ترویجی می تواند تفسیری جدید از مقالات و کارهای قبلی ارائه دهد یا اطلاعاتی جدید را با تفاسیر قبلی در هم آمیزد، یا سیر جریان پیشرفت فکری حوزه مورد بحث و مباحثات مربوط به آن را ترسیم کند. مقاله علمی ترویجی بسته به موقعیت ممکن است مقالات و منابع را مورد ارزیابی قرار دهد و مناسب ترین و مربوط ترین منابع را به خواننده پیشنهاد کند. این مقالات بر پایه جابه جایی، تلفیق و ترکیب دانش موجود تهیه می شوند و معمولاً به روشن شدن زوایای مسأله ای کمک می نمایند، از این گونه مقالات می توان به مقالات مروری، تدوینی، ترجمه ای، تحلیلی اشاره کرد. به لحاظ ارزش علمی در بین مقالات، در این مقاله های تحلیلی ارزش و اعتبار بالاتری دارند.

هدف اصلی مقاله علمی پژوهشی ایجاد یک استدلال است. یکی از بخش های چنین مقاله ای مرور ادبیات است. در یک مقاله علمی پژوهشی، ادبیات بعنوان اساس و بنیان کار ارائه می شود و بینش جدیدی را که پژوهشگر به دنبال ایجاد آن است، پشتیبانی می کند. اما هدف یک مقاله علمی ترویجی خلاصه کردن و استنتاج مباحث و ایده های دیگران است، بدون اینکه پژوهشگر چیز جدیدی به آن اضافه کند.

ساختار و نحوه نوشتار مقالات «علمی-پژوهشی» و «علمی-ترویجی» را به تفصیل بیان خواهیم کرد:

ساختار مقاله علمی پژوهشی

بخش های اساسی یک مقاله علمی به ترتیب عبارتند از:

<https://telegram.me/pajoohegroup>

عنوان؛ اسامی نویسندگان؛ چکیده؛ بدنه مقاله شامل مقدمه، پیشینه تحقیق؛ روش تحقیق؛ نتایج؛ جمع‌بندی شامل بحث و مقایسه، کاربرد نتایج در دنیای واقعی، پیشنهاد تحقیقات آینده؛ سپاسگزاری و منابع. که در ذیل به توضیح مختصر هریک از آنها پرداخته شده است.

عنوان:

عنوان مقاله باید متناسب با موضوع، اهداف و نتایج پژوهش باشد و بتواند موضوع پژوهش را به طور خلاصه برای خواننده ارائه کند. شامل کلمات یا عبارات اضافه نباشد و حتی المقدور از یک سطر بیشتر نباشد و تا حد امکان جامع و مانع باشد. انتخاب عنوان مثل بسته بندی یک کالای خوب است که اگر با ملاکهای صحیح صورت نگیرد کالا هم ضایع می شود.

اسامی نویسندگان:

اسامی نویسندگان معمولاً در زیر عنوان مقاله درج می شود. مشخصات، مرتبه علمی، آدرس، تلفن، فاکس و Email نویسنده (نویسندگان) به دو زبان فارسی و انگلیسی آورده می شود.

چکیده:

عصاره مقاله پژوهشی است که با خواندن آن اطلاعات اساسی در خصوص پژوهش به خواننده منتقل می شود. معمولاً بین ۱۵۰ تا ۴۰۰ کلمه است (از نیم تا یک صفحه). در چکیده با بیانی گذشته نگر ابتدا موضوع و یا هدف پژوهش در حداکثر دو سطر توضیح داده می شود. آنگاه روش پژوهش که شامل جامعه، نمونه، روش اجرا، زمان و مکان اجرای پژوهش و ابزار جمع آوری داده ها است مجموعاً در حداکثر سه تا چهار سطر توضیح داده می شود و آنگاه شرح تحلیل یا نتایج کلی پژوهش در دو تا سه سطر انجام می گیرد. چکیده باید آینه تمام نمای مقاله باشد. فلسفه ی آوردن چکیده، دو مطلب است:

اولاً چکیده مقاله در پایگاه های اطلاع رسانی اینترنت قرار می گیرد تا سایر محققان از حاصل تلاش نویسنده بهره مند و مطلع گردند. دوماً چکیده، محتوای مقاله را در اختیار خواننده قرار می گیرد تا وی تصمیم بگیرد که

<https://telegram.me/pajoohehgroup>

مقاله را بخواند یا نه. به لحاظ اخلاق حرفه ای نباید وقت خواننده بی جهت تلف شود. چکیده را بعد از آنکه مقاله تکمیل شد می نویسند.

واژگان کلیدی:

کلیدواژه‌ها، مفاهیم اصلی یک مقاله هستند که بیشترین تکرار را دارند البته کلمات ربط و اضافه و افعال شامل آنها نمی‌شود. صفت و موصوف و مضاف و مضاف الیه‌ها به عنوان کلیدواژه استفاده می‌شوند. عنوان مقاله، و موضوع آن در صورتی که جمله نبوده و مرتبط باشند کلیدواژه محسوب می‌شوند. کلید واژه، یک کلمه تا حداکثر ۳ کلمه‌ای است و در جستجوها به عنوان پل ارتباط بین جستجوگر و مطلب قرار گرفته و او را به محتوا می‌رساند. نویسندگان کلماتی که اصل مقاله بر اساس آن نوشته شده است را به عنوان واژگان کلیدی معرفی می‌کنند. و جستجوگر با استفاده از کلمات اصلی ذهنی خود به دنبال مقاله می‌گردد. پس دقت هر چه بیشتر در این کار، راه را برای دسترسی آسان‌تر به مقاله ما باز می‌کند.

مقدمه:

این بخش به موارد زیر می‌پردازد: اول معرفی موضوع مقاله بمنظور آشنایی و نفوذ در خواننده. سپس بیان و معرفی مسئله تحقیق بصورتی مستند، آنگاه به هدف تحقیق اشاره می‌شود و در نهایت با بیانی آینده نگر ساختار بعدی مقاله و آنچه که در ادامه مقاله خواهد آمد مختصراً توضیح داده می‌شود.

ادبیات پژوهش:

در این قسمت پس از تعریف دقیق اصطلاحات و مفاهیم بکار رفته در پژوهش، پیشینه پژوهش مورد بحث قرار می‌گیرد که شامل مبانی نظری و تحقیقات انجام شده قبلی در زمینه پژوهش است که در آن نقاط قوت و یا احیاناً ضعف این پژوهشها تحلیل شود و چگونگی ارتباط آنها با تحقیق حاضر مشخص گردد و تفاوت تحقیق حاضر با آنها تبیین شود. سپس سوالات یا فرضیاتی که تحقیق در پی پاسخ گویی به آنها است مطرح می‌شود.

روش:

<https://telegram.me/pajoohegroup>

این قسمت از یک مقاله پژوهشی شامل توضیح در مورد نوع تحقیق (هم از جهت هدف در نظر گرفته شده برای پژوهش و هم از نظر روش انجام پژوهش)، جامعه و نمونه و روش نمونه گیری، ابزار تحقیق و روشن نمودن میزان روایی و پایایی ابزار و توضیح در خصوص چگونگی مراحل انجام پژوهش است.

نتایج و یافته ها:

در این بخش نویسنده باید موارد ذیل را به صورت دقیق و خلاصه تبیین کند

۱- یافته های حاصل از پژوهش ۲- بیان یافته ها به شیوه ای دقیق و روشن ۳- تحلیل این نکته که آیا نتایج بدست آمده پاسخگوی سوالات یا فرضیات تحقیق هست یا خیر

جمع بندی:

در این تیترا به پژوهشگر به خواننده میگوید که نظر و برداشت او از محتوای مقاله چیست؟ فواید خواندن این مقاله چیست؟ عبارت دیگر مشروعیت و موجه بودن زحمات خود در نگارش مقاله را به خواننده میگوید. و اما تیتراهای فرعی:

بحث و مقایسه در تدوین این بخش از مقاله باید به مباحث زیر به صورت دقیق و خلاصه پرداخته شود.

تبیین میزان ارتباط یافته های حاصل از پژوهش با اهداف در نظر گرفته شده از انجام پژوهش، تعمیم پذیری یافته های پژوهش، مقایسه یافته های پژوهش با پژوهش های قبلی و ذکر دلایل احتمالی برای توافق یا عدم توافق بین نتایج

محدودیت های پژوهش در این بخش محدودیت هایی که تعمیم پذیری نتایج را محدود می کند بیان می شود.

پیشنهاد هایی برای تحقیقات آینده : در این قسمت نویسنده راه را برای ادامه تحقیقات بوسیله دیگران و یا برای خود در آینده هموار نموده، و حداقل باید یک عنوان مقاله جدید(کوتاه، مناسب، زیبا و جذاب) مرتبط با مقاله حاضر خود را، به خواننده ارائه نماید.

<https://telegram.me/pajoohehgroup>

سپاسگزاری:

در این قسمت نویسنده از کسانی که در اجرای تحقیق با او همکاری کرده اند قدردانی می کند. این قسمت بهتر است بین (۵-۲) سطر باشد. البته این تیتراختیاری است و میتواند نوشته نشود.

منابع:

در هر پژوهشی به منظور تبیین موضوع پژوهش در هر یک از قسمتهای پژوهش از جمله در مقدمه، پیشینه نظری، نوع پژوهش و ابزار پژوهش و روایی و پایایی ابزار، نظرات و یافته های پژوهشی سایر پژوهشگران نیز به عنوان شاهد بر مدعا آورده می شود. که در این حالت می بایست نام خانوادگی نویسنده یا نویسندگان و تاریخ انتشار اثر اعم از کتاب، مقاله و یا پایان نامه در پرانتز و بلافاصله بعد از مطلب استفاده شده آورده شود. در واقع یکی از ملاک های ارزشیابی یک مقاله علمی چگونگی استفاده از منابع دسته اول و بروز است. هر چه غنای علمی منابع استفاده شده در مقاله بیشتر و بهتر باشد مقاله از استحکام علمی بیشتری برخوردار است. هنگامی که نام نویسنده و تاریخ انتشار اثری در پرانتز ذکر می شود باید در بخش پایانی مقاله، فهرست منابع به ترتیب حروف الفبا ارائه شود در صورتی که از یک نویسنده چندین اثر در یک مقاله مورد استفاده قرار بگیرد برای شناسایی منبع باید از شماره های ۱ و ۲... یا حروف الفبا، ب... استفاده شود.

ساختار مقاله علمی ترویجی:

بخش های اساسی یک مقاله علمی به ترتیب عبارتند از: عنوان؛ اسامی نویسندگان؛ چکیده؛ مقدمه، تعاریف، اصل مقاله، نتایج و یافته ها، جمع بندی شامل بحث و مقایسه، کاربرد نتایج در دنیای واقعی، پیشنهاد تحقیقات آینده؛ سپاسگزاری و منابع

عنوان:

<https://telegram.me/pajoohehgroup>

عنوان مقاله باید متناسب با موضوع، اهداف و نتایج پژوهش باشد و بتواند موضوع پژوهش را به طور خلاصه برای خواننده ارائه کند. شامل کلمات یا عبارات اضافه نباشد و حتی المقدور از یک سطر بیشتر نباشد و تا حد امکان جامع و مانع باشد

اسامی نویسندگان:

اسامی نویسندگان معمولاً در زیر عنوان مقاله درج می شود. مشخصات، مرتبه علمی، آدرس، تلفن، فاکس و Email نویسنده (نویسندگان) به دو زبان فارسی و انگلیسی آورده می شود.

چکیده:

در چکیده مقاله، حدود (۵-۱۵) سطر با گفتمانی گذشته نگر، اشاره می شود که در متن مقاله چه ارائه شده. چکیده مقاله، ضمن کوتاه بودن، باید گویا و سلیس بوده و کلیت متن مقاله را منعکس نماید.

واژگان کلیدی:

کلیدواژه‌ها، مفاهیم اصلی یک مقاله هستند که بیشترین تکرار را دارند و می توانند از عنوان مقاله استخراج شوند. واژگان کلیدی می تواند بین ۳ تا ۶ کلمه را در بر گیرد.

مقدمه:

مقدمه شامل دو قسمت است: ابتدا معرفی موضوع مقاله در حدود (۵-۱۵) سطر بمنظور آشنایی و نفوذ در خواننده. سپس حدود پنج سطر با گفتمانی آینده نگر، به مطالبی که در ادامه مقاله خواهد آمد اشاره می شود.

تعاریف:

بر اساس عنوان مقاله، ممکن است دارای چند پاراگراف باشد. در هر پاراگراف به یک موضوع اشاره و بصورتی مستند (نام خانوادگی، سال، صفحه) از قول دیگر نویسندگان نقل قول می شود. در حقیقت در این تیترا، خواننده با مبانی نظری عنوان مقاله آشنا می شود. این تیترا بهتر است بین ۱۰-۳۰ سطر باشد.

<https://telegram.me/pajoohehgroup>

اصل مقاله:

این قسمت به اصل مقاله میپردازند. بر حسب عنوان و محتوای مقاله، ممکن است این قسمت بنا به ضرورت شامل چند پاراگراف و چند تیتر باشد. در هر صورت بر حسب اینکه عنوان و محتوای مقاله شما چیست، لازم است تیترهای مناسب و جذابی برای این شماره ها انتخاب نموده و در مورد آنها بصورتی کاملاً مستند مطلب نوشته شود. اصل مقاله بهتر است بین (۱۰-۵) صفحه A4 باشد.

نتایج و یافته ها:

در این تیتر به خواننده گفته می شود که در متن مقاله چه ارائه شده و نوآوری مقاله چه بوده است. در حقیقت، گفته نویسنده در این تیتر باید با گفته او در پاراگراف دوم مقدمه سازگار و همخوان باشد. این تیتر بهتر است حدود یک صفحه A4 بوده و در قالب یک جدول، نمودار، شکل، عکس، فرمول، و یا حداقل جملاتی زیبا، نوآوری (Contribution) مقاله را نشان دهد.

جمعبندی:

این تیتر حداقل شامل سه تیتر فرعیست. در این تیتر به خواننده گفته می شود که نظر و برداشت نویسنده از محتوای مقاله چیست، فواید خواندن این مقاله چیست، بعبارت دیگر مشروعیت و موجه بودن زحمات خود در نگارش مقاله را به خواننده میگوید. و اما تیترهای فرعی:

بحث و مقایسه در این تیتر نویسنده نوآوری مقاله خود را با نوآوری حداقل یک مقاله یا تحقیق نویسندگان دیگر مقایسه، و شباهتها و تفاوتهای کار خود را با آنها مقایسه می کند. در هر صورت نکته بسیار مهم این است که خواننده فکر کند نویسنده یک چیز نو و بدیعی را به دنیای علم و دانش عرضه کرده است. این تیتر بهتر است بین (۱۵-۵) سطر باشد.

نتیجه گیری و کاربردهای دنیای واقعی در این تیتر نویسنده به خواننده میگوید که نوآوری او در چه زمان و مکانی میتواند مشکلی را از مشکلات دنیای واقعی حل نماید، و چگونه در دنیای واقعی میتواند مورد استفاده قرار گیرد. این تیتر بهتر است بین (۱۵-۵) سطر باشد.

<https://telegram.me/pajoohehgroup>

پیشنهاداتی برای تحقیقات آینده در این تیترا نویسنده راه را برای ادامه تحقیقات بوسیله دیگران و یا برای خود در آینده هموار نموده، و حداقل باید یک عنوان مقاله جدید (کوتاه، مناسب، زیبا و جذاب) مرتبط با مقاله حاضر خود را، به خواننده ارائه نماید.

سپاسگزاری:

در این قسمت نویسنده از کسانی که در اجرای تحقیق با او همکاری کرده اند قدردانی می کند. این قسمت بهتر است بین (۵-۲) سطر باشد. البته این تیترا اختیاری است و میتواند نوشته نشود.

منابع و مأخذ:

فقط منابعی که در متن مقاله مورد استناد قرار گرفته اند در این قسمت طبق الگوی مشخص ذکر می شوند. ابتدا منابع فارسی و بعد منابع انگلیسی ذکر می شوند. منابع استنادی مقاله باید (حداقل در چند مورد) بسیار جدید و نو باشند. سایتهای Emerald, Ebsco, Sciencedirect.com, Irandoc.ac.ir, Magiran.com, Google advanced search در شرایط امروز ایران بسیار مفیدند.